Katso viesti selaimessa

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajat Apus ry:n uutiskirje

elokuu 2025

Nuolihaukka (kuva: Jyrki Laaksonen)

Lintukesän jälkeen

Kolopesijöiden pesäpaikkapula on tosiasia eikä vain luonnonystävien jargonia ja hössötystä. Tämä selvisi minulle toden teolla alkukesän pesätarkastuksissa. Yhdistyksemme Apus ry osallistui BirdLifen 100-pönttöä hankkeeseen vieden maastoon toistasataa pönttöä viime talvena. Kesäkuussa avasin 49 pöntön katon ja katsoin sisälle: joka ainoassa oli pesintä käynnissä tai poikaset jo lähteneet. Tarkastettujen pönttöjen sataprosenttinen käyttöaste kertoo pesäpaikkapulasta niillä alueilla, jonne pöntöt oli ripustettu: nuorissa, tasaikäisissä kasvatusmetsissä ja sorakuoppien reunoille jääneissä männiköissä. Ravintoa näissä karunpuoleisissa metsissä oli riittävästi, sillä tiais- ja kirjosieppopoikueet olivat suuria, eikä kuolleita poikueita ollut. Pönttöjen vieminen asutuksen ulkopuolelle aivan selvästi siis kannattaa.

Lintusyksyn ennusmerkit ovat näin elo-syyskuun taitteessa epäselvät. Käpytikkojen ja käpylintujen vaelluksesta ei ole mitään merkkejä, mutta pähkinähakkeja on jonkin verran liikkeellä muualla maassa ja taitaa olla vain päivien kysymys, että niitä meilläkin jokunen nähdään. Pihlajan marjasato ei vaikuta runsaalta, joten marjalintujen runsautta ei taida syksymmällä olla luvassa. Urpiaisista ei koskaan tiedä, sillä mm. koivun siemenen saatavuus säätelee urpiaisten liikkeitä. Sitten ovat vielä kaukaa idästä tulevat harvinaisuudet, joiden muuttoa ohjaavat lämpimät ilmavirrat. Runsaimpina vuosina taigauunilintuja nähdään Suomessa jopa muutamia satoja ja Apuksen alueellakin jokunen. Illalla ennen nukkumaan menoa kannattaakin kuunnella taigauunilinnun kutsuääntä! On sitten helppoa aamuretkellä se tunnistaa.

Juha Honkala

Hyväntekeväisyyskonsertti *Luontomusiikki soi* Järvenpää-talossa 1.10.2025 klo 18

Koskettavan tunnelman luovat Mariia Bertus (sopraano), Tatu Eskelinen (piano) ja Johannes Hakulinen (viulu) sekä Vantaan Tanssiopiston tanssijat opettaja ja koreografi Marina Tirkkosen johdolla.

Konsertin tuotto ohjataan Apus ry:n kautta Tuusulanjärven suojeluun.

Tapahtumatieto

Mukana musiikkia Panu Aaltiolta, Heino Kaskelta, Erkki Melartinilta, Aarre Merikannolta, Oskar Merikannolta, Seppo Nummelta, Jean Sibeliukselta ja Wilhelm Stenhammarilta. Musiikkia tulkitsevat sopraano Mariia Bertus, pianisti Tatu Eskelinen ja viulisti Johannes Hakulinen. Vantaan tanssiopiston tanssijat esittävät Marina Tirkkosen koskettavan koreografian "Alme" Panu Aaltion "Forgiveness"-musiikkiin.

Vähäiset ohjelmamuutokset mahdollisia

Konsertin pituus väliaika mukaan lukien on 90 min. Liput alkaen 23,60 €

Tulehan nauttimaan kauniista luontomusiikista ja tue osaltasi tärkeää asiaa!

Lämpimästi tervetuloa!

Yhteistyössä *Järvenpään kaupunki, Con Anima ja Apus ry*.

Osta lippuja

Apuksen lausunto Etelä-Mäntsälän kivilouhoshankkeeseen

Kesän alussa Apus toimitti lausunnon yhteistyössä Mäntsälän luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen ja Uudenmaan elyyn Hirvihaaran länsipuolelle suunniteltua kivilouhoshanketta koskien. Totesimme alueella tehdyn linnustoselvityksen riittämättömäksi, sillä mm. alueen pesiviä kanalintuja, hiirihaukkaa, viirupöllöä ja kehrääjiä ei oltu huomioitu. Lausunnon valmisteluun käytettiin Tiira-havaintoja. Jäämme seuraamaan tilannetta ja toivomme, että kyseinen metsäalue ei tärvelly louhosalueena.

Apuksen lintupöntöissä hurja 100 % käyttöaste

Apus osallistui talven aikana BirdLifen 100 pönttöä-haasteeseen, jossa sitouduimme viemään 100 pönttöä maastoon lintujen asuntopulaa helpottamaan. BirdLife puolestaan lahjoitti yhdistyksellemme 10 € / maastoon viety pönttö. BirdLife oli saanut varat lahjoituksena tukijoilta tätä tarkoitusta varten.

Maastoon vietiin 94 pikkulinnunpönttöä, 20 telkän/lehtopöllön pönttöä ja kolme kottaraispönttöä.

Pikkulinnun pönttöihin kohdistui kesäkuun pesätarkastuksissa erityinen mielenkiinto, sillä Nurmijärvelle ja Tuusulaan luotiin pönttölinjoja nuoriin kasvatusmetsiin, joissa ei ollut lainkaan kolopuita. Pönttöjä sijoitettiin rinnan korkeudelle, ja noin 50 m välein. Pesätarkastusten yhteydessä rengastettiin poikasia (rengastajilla on lupa vierailla lintujen pesillä).

Yllätys oli suuri, sillä Nurmijärvellä ja Tuusulassa tarkastetuista 49 pöntöstä joka ainoa oli asuttu! Näin korkeaa käyttöastetta ei olisi mitenkään osannut etukäteen ennustaa. Korkea käyttöaste kertoo aivan suoraan nuorten metsien kolopuupulasta. Kesäkuun alun tarkastuksissa osa tiaispoikueista oli jo pesäpöntön jättänyt, mutta jäljellä olevat poikueet olivat suuria ja terveitä. Kirjosiepon pöntöissä oli yleisesti 7 munaa tai poikasta, mikä on hyvä määrä. Alkukesän olosuhteet näyttävät suosineen pönttöpesijöitä.

Kuvien pöntöt rakensi *Markku Tiirakari*

Juha Honkala

Rantasipi (kuva: Jyrki Laaksonen)

Nurmijärven Valkjärven pesimälintuseuranta

Valkjärven lintuprojekti on ehtinyt nyt kolmen vuoden ikään. Projektissa on seurattu lintukannan muutoksia keväisin laskennoin. Telkkien pesimäkantaa on koetettu elvyttää ripustamalla lajille sopivia pönttöjä rantavyöhykkeelle.

Huomioita kevään 2025 laskentojen jälkeen:

- telkkien pesintöjen määrä kasvaa positiivisesti
- silkkiuikkujen määrä näyttää vähenevän
- rantasipien määrä on hyvässä nousussa

Hanketta ovat tukeneet maanomistajien lisäksi Klaukkalan rotarit ja Apus ry.

Ari Niiniviita

Valkjärven vesi- ja rantalinnut

Valkjärven lintulaskenta		yksilömäärä			
laji	2. laskenta	1. laskenta	2. laskenta	1. laskenta	
	4.6.2023	5.5.2024	2.6.2024	11.5.2025	yhteensä
silkkiuikku	52	38	35	30	155
kalalokki	30	4	33	5	72
rantasipi	8	10	12	31	61
kalatiira	8	5	5	9	27
sinisorsa	3	2	5	15	25
telkkä	3	2		6	11
västäräkki	3	1	1	6	11
laulujoutsen	4	1		2	7
tukkasotka	2			3	5
harmaahaikara	1	1		2	4
kaakkuri	3				3
tukkakoskelo	2	1			3
töyhtöhyyppä				3	3
uivelo		3			3
naurulokki	2				2
haapana	1				1
liro				1	1
valkoposkihanhi	3	1			4

					yhteensä
lintuja havainnoitu	125	69	91	113	398
lajeja havainnoitu	15	12	6	12	18

Tuusulan Rantamo-Seitteli-hankkeen kuulumisia

Viime keväänä Apuksen talkoissa rakennettiin tekopesiä sorsille ja laitettiin kaksi uutta pesimälauttaa kellumaan kummallekin kosteikoille. Rantamon kosteikolle saatiin tolppien nokkaan yhteensä seitsmän ”sorsatorvea” ja Seitteliin samoin seitsemän. Sorsatorvi on noin metrin mittainen ruo’olla vuorattu tunneli, joka on vahvistettu metalliverkolla ja nostettu tukevien tolppien päälle. Molempien kosteikkojen pesimälautoille sijoitettiin lisäksi muutama laatikkomainen tekopesä sorsalintuja varten. Kokemukset sorsatorvista olivat ennakkoon vähäiset eikä niiden vastaanottoa sorsien parissa osattu lainkaan ennustaa. Ensin tekivät kauppansa Seittelin kosteikon sorsatorvet: joka ainoassa hautoi sorsa toukokuun havainnointien perusteella ja myöhemmin huomattiin, että osassa pesittiin kahdesti. Rantamon puolella viidessä sorsatorvessa ja kahdessa pesimälaatikossa nähtiin emo hautomassa. Sorsatorvet takasivat turvalliset haudontaolot sorsille, sillä minkkien kapuaminen pesille oli estetty jalustan muovipinnoitteella.

Hankkeemme tulevia tehtäviä on mm. raivaustalkoot Seittelin lokkisaarilla, jotta kasvillisuutta torjuvaa kangasta saadaan levitettyä. Syksyn talkoopäivistä (1 tai 2 päivää) tiedotetaan Apuksen kotisivulla ja Facebookissa, kunhan päivät saadaan päätettyä.

Seittelin naurulokeilla hyvä pesintävuosi

Tuusulan Seittelin kosteikon naurulokkien parimääräksi laskettiin tänä vuonna 915 paria. Parimäärä on hyvin lähellä viimeisten kymmenen vuoden keskiarvoa 955 paria, jona aikana parimäärä on vaihdellut 725 parista (2016) 1245 pariin (2020). Viimeisten viiden vuoden aikana parimäärä on laskettu ilmakuvista. Kyseisellä viiden vuoden ajanjaksolla pesimäkannan koko on vaihdellut vain vähän, keskiarvon ollessa 917 paria.

Seittelin lokkiyhdyskunta pesii kosteikon kahdella saarella, joita kutsutaan harrastajien keskuudessa Itä- ja Länsisaareksi. Nimet ovat epävirallisia, eivätkä löydy karttapalveluista. Länsisaarella on kosteikon historian alusta alkaen pesinyt noin kaksi kolmasosaa yhdyskunnan naurulokeista. Tänä vuonna Länsisaaren parimääräksi laskettiin ilmakuvasta 596 paria ja Itäsaaren parimääräksi 319 paria.

Vuotuisen pesintämenestyksen seuranta on vaikeaa tiheissä yhdyskunnissa, eikä Seittelin naurulokeille sopivaa menetelmää ole tiedossa. Häiriön minimoimiseksi Seittelin yhdyskuntaan ei mennä lainkaan haudonta-aikaan eikä pienten poikasten aikaan. Poikasrengastusten yhteydessä kesäkuussa saadaan yleensä hyvä käsitys mahdollisista petotuhoista ja poikaskuolleisuuden mittasuhteista. Tänä vuonna minkin tappamiksi oletettuja poikasia löydettiin Itäsaaresta noin kaksikymmentä. Poikasia saarilta rengastettiin yhteensä 1 282.

Naurulokkien hyväksi tehty talkootyö Seittelin saarilla takaa lokeille riittävästi avointa pesimäalaa. Ilman jokavuotista raivaustyötä umpeenkasvu rajoittaisi pian yhdyskunnan kokoa. Vakaana pysynyt parimäärä kertoo työn onnistumisesta.

Juha Honkala ja *Jouko Vuori*

Kaulushaikara (kuva: Jyrki Laaksonen)

Kukkulan kuningas -kisa lauantaina 20.9.2025 klo 9 - 13

Syyskuun puolivälissä on jälleen Apuksen perinteisen Kukkulan kuningas-kisan, eli Isojen lintujen muutonseurantakisan aika.

Kukkuloiden kuninkuudesta kamppaillaan Apuksen alueen muutonseurantapaikoilla, jotka ovat ympäristöään selvästi korkeampia kukkuloita (lintutornit yms. eivät kelpaa). Kisassa hyväksyttäviä lajeja ovat kaikki taivasta vasten lennossa nähdyt siipien kärkiväliltään yli metrin kokoiset linnut. Kisajoukkueen kokoa ei ole rajoitettu eikä ennakkoilmoittautuminen ole pakollista.Eniten isoja lintulajeja nähnyt apuslaisten joukkue/paikka voittaa.

Perinteisiä kisapaikkoja Apuksen alueella ovat:

- Tuusula, Kulomäki
- Tuusula Rantamo
- Järvenpää, ex-kaatopaikan mäki
- Hyvinkää, Kulomäki
- Mäntsälä, Hevoshaka
- Mäntsälä, Sulkava
- Nurmijärvi, Tornimäki
- Nurmijärvi, Pitkämäki
- Kerava, Keinukallio

Kisan säännöt ovat pysyneet suurin piirtein samoina kisan alusta lähtien:

- Havaintoaika klo 9-13

- Eniten lajeja nähnyt apuslaisten joukkue/paikka voittaa (ei-jäsenet ovat tervetulleita mukaan)
- Joukkueen kokoa ei ole rajoitettu
- Vain isot linnut lasketaan = siipien kärkiväli yli 100 cm, eli varista isommat linnut (varis ei siis kelpaa, mitat Lintuoppaan (Lars Svensson ym.) mukaan.)
- Linnut pitää nähdä lennossa taivasta vasten
- Paikka on muutonseurantapaikkana tunnettu ympäristöään selvästi korkeampi kukkula (tornit, kerrostalon katot yms. eivät kelpaa)

Kisajoukkueet voivat ilmoittautua jo etukäteen Apuksen sähköpostiin osoitteeseen **apus@apus-birdlife.fi** Tulokset, joukkueen nimi, osallistujat ja kisapaikka lähetetään samaan osoitteeseen kisapäivänä klo 16 mennessä. Lyhyt kuvaus kisapäivän tunnelmista on tervetullut!

Merimetso (kuva Jyrki Laaksonen)

Linturetki Hangon lintuasemalle 11.10.2025

Kimppakyydein Hankoon. Tapaamme vapaasataman portilla ja siirrymme sitten ryhmänä pysäköintialueelle, josta kävelemme lintuasemalle. Paikan päällä meitä opastaa asemavastaava *Aki Aintila* ja rengastusvuorossa oleva *Petri Puolakka*. Ryhmän lintuasemalle ohjaa paikan päällä *Satsa Orajärvi*. Lintuaseman opastusmaksu 15 € suoritetaan Apuksen tilille: FI62 1029 3006 1010 82 viitteeksi Halias-maksu. Ilmoittautumiset sähköpostilla Apuksen sähköpostiin: **apus@apus-birdlife.fi** Ilmoittautumisviestiin osallistujien koko nimi ja puhelinnumero, jotta tarvittaessa tavoitamme kaikki. Tapaamisen tarkka kellonaika ilmoitetaan myöhemmin. Mukaan lämpimästi vaatetta ja eväät.

Virtavästäräkki (kuva: Jyrki Laaksonen)

Kutsu Apuksen syyskokoukseen 19.11.2025 Hyvinkäällä

Pikkulepinkäinen (kuva: Jyrki Laaksonen)

Apuksen sääntömääräinen syyskokous pidetään perinteiseen tapaan Hyvinkään Veteraanitalolla, osoitteessa Asemankatu 42, klo 18 alkaen. Käsittelemme sääntömääräiset asiat, mm. toimintasuunnitelman, talousarvion ja hallituksen vaalin. Kokouksen ohjelmana *Aimo Tiilikainen* kertoo kuvin ja sanoin Rantamo-Seittelin monimuotoisuushankkeesta. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

MAINOS

Karun kaunis Namibia – linnustoa, nisäkkäitä ja maisemia

Lintu- ja luontomatka 14.3.-29.3.2026

Namibian karun kaunis luonto ja vaihtelevat elinympäristöt tulevat tutuiksi tällä matkalla.

Näemme hienon valikoiman autiomaan lintuja ja nisäkkäitä, valtamerilintuja ja pohjoisessa, Angolan rajalla, Kunene-joen lintuja ja nisäkkäitä.

Etoshan kansallispuistossa kohtaamme lisää isoja nisäkkäitä, petolintuja, trappeja ja mm. monen monta kiurulajia.

Namibia on harvaanasuttu ja turvallinen maa, jossa liikenne on vähäistä ja suurin osa teistä hyväkuntoisia. Päivät retkeilemme, valokuvaamme ja nautimme luonnosta, välillä syömme hyvin ja yöt vietämme mukavissa majataloissa.

Matkaa teemme nelivetoisella pikkubussilla. Lähde mukaan! Matkanjohtajana koko matkan ajan Juha Honkala.

Apuksen lintuilta 21.10. klo 18, Juha Honkalan esitelmä "Namibiassa linturetkellä" (Teams-linkki: **https://tinyurl.com/5x67cu5e**)

Tarkka matkaohjelma ja varaukset:

https://www.kontiki.fi/matkat/namibian-lintu-ja-luontomatka/

Tarkka matkaohjelma ja varaukset:

Botswanantrappi (kuva: Juha Honkala)

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry

Apus ry on Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajien yhdistys, jonka tavoitteena on edistää lintuharrastusta ja lintujen suojelua omalla alueella, Suomessa ja kansainvälisesti.

www.apus-birdlife.fi

apus@apus-birdlife.fi

Apus ry on BirdLife Suomen jäsenyhdistys.

BirdLife on maailman suurin ympäristöjärjestö ja johtava linnustonsuojelun asiantuntija. BirdLife toimii yli 120 maassa, ja sillä on yli 10 miljoonaa henkilöjäsentä tai tukijaa.

BirdLife Suomi ry on lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö sekä maamme 30 lintuyhdistyksen keskusjärjestö.

Peruuta jäsenkirjeen tilaus

Osoitelähde: Apus ry:n jäsenrekisteri